

Tajemný vztah písma a pádu Slavníkovců

Jiří Kamen

Autor (nar. 1951) je spisovatel, působí v Českém rozhlasu

Kolínský rodák, spisovatel Petr Den, psal v jednom ze svých esejů o „hedonických kolínských víní“. Tito zvlášť citliví lidé ovládají větrnou růžici všech osmašedesáti kolínských více méně voňavých závodů a po vzoru starých Číčanů rozeznávají nejen rafinované složeniny víní, ale dospívají i k podivuhodným závěrům o jejich významu: k našemu účelu se hodí Denova úvaha o rovině jako o prostoru inspirujícím výtvarné umělce. Den srovnává světlé obrazy kolínského Polabí se světlem, které vstupuje do výtvarného umění v Toskánsku nebo v Holandsku. V Kolíně působil Vincenc Morstadt, Zdeněk Rykr, Rudolf Kremlička. Černobílé světelné variace světa krajiny a měst nad Labem zaznamenaly fotografie Josefa Sudka a Jaromíra Funkeho.

Minulý týden byla na „sdružené ploše“ všech kolínských galerií zahájena výstava PÍSMO VE VÝTVARNÉM UMĚNÍ. Několik desítek výtvarníků z Prahy, Brna, Kolína i odjinud z Čech a Moravy tu vystavuje svá díla z posledních padesáti let, s důrazem na léta devadesátá, jež mají společného jmenovatele - inspiraci písmem.

Pochopitelně převažuje chápání písma jako znaku v tom nejširším možném pojetí, včetně konceptuálních nápadů (nechybí ukázky „kolínské“ školy) a pohybu písma na hranicích literatury a výtvarného umění (vizuální poezie) atd. Písmo ve výtvarném umění navazuje na podobně koncipovanou výstavu, která se konala v Kolíně v roce 1966 a svým významem vstoupila do dějin českého výtvarného umění. Také aspirace organizátorů té letošní výstavy jsou vysoké, určité překročující hranice regionu.

Podobným projektům se poměrně snadno vytýká, že tam něco chybí, něco naopak přebývá. Ten kolínský k podobným výhradám skýtá, bohužel, značný prostor. Široká koncepce výstavy a nevelké výstavní prostory předurčují skromné, většinou symbolické zastoupení jednotlivých výtvarníků. A ani výběr mnohdy není příliš reprezentativní. Výsledný dojem je poněkud chaotický. A především: do jisté míry povrchní ohledání možností výtvarné inspirace písmem se jeví jako promarněná možnost. Asi by se vypatilo sledovat soustavněji některé osobnosti, například právě kolínské - Balcar, Kubíček, za jiné třeba Ověčáček Klimeš, Ságlová. Pouhým vyvoláním co největšího počtu jmen není možné vytvořit kontext.

Výstavní prostory vně Regionální

ho muzea přesto nabízejí zážitky nečekané: některé prvky, patřící ke stále vybavě interiérů (např. nápisy označující toalety) navozují dojem, jako by sem byly instalovány z důvodů uměleckých. Tuto událost lze interpretovat i tak, že Kolín je pro uměleckou tvorbu městem opravdu pozeňnaným. Výstavu Písmo ve výtvarném umění pořádá Polabská kulturní nadace jako součást akce Pád slavníkovské Lábce - Počátky českého státu 995-1995. Spojení výstavy s vyražeděním Slavníkovců se jeví jistě jako poněkud krkolomné. Ani vysvětlení Kolínských novin: „Ideově výstava odkazuje ke znakům a symbolům, které strádala tisíciletá tradice českého státu,“ těžko neuspokojí. Sám jsem si našel vysvětlení této vazby slavníkovského výročí a zmíněné výstavy v Knižce pana malíře Františka Foltýna o ptáčkách, mlynech klápácích, zrzavých jesepech a Polabí vůbec. Foltýn, protagonistka kolínského umělecké scény i výstavy Písmo ve výtvarném umění, tam píše o slavníkovském civilizačním zvelebení polabské krajiny. Snaha Polabské kulturní nadace a kolínských výtvarných nadšenců je jistě chvályhodná, uspořádání takové výstavy jistě dalo spousty práce, ale příště by si měli dát pozor a - dovolím si parafrázovat Petra Dena - poněkud ustálit větrnou růžici stylů a nápadů.

LIDOVÉ NOVINY, PÁTEK 22. 9. 95

Jiří Kolář, Portrét dámy (Evidentní básně soustromý tisk), koláž, 1965. Výstavu Písmo ve výtvarném umění uspořádala v Kolíně Polabská kulturní nadace pod